

Handlingsplan for utvikling av økologisk landbruk i Trøndelag 2020-2025

Innhold

1. Forankring og oppfølging av planen.....	2
2. Bakgrunn.....	3
2.1 Styringsdokumenter.....	3
2.2 Situasjonsbeskrivelse for økologisk produksjon i Trøndelag.....	4
3. Muligheter for økt produksjon og omsetning av økologiske jordbruksvarer.....	5
4. Utfordringer for økt økologisk produksjon.....	5
5. Mål, innsatsområder og tiltak.....	7
6. Vedlegg; Statistikk og kart.....	11
7. Referanser.....	17

1.Forankring og oppfølging av planen

Handlingsplanen for utvikling av økologisk landbruk i Trøndelag 2020-2025 konkretiserer satsning på økologisk landbruk, som er et av de strategiske satsningsområdene i Regionalt næringsprogram, vedtatt i Hovedutvalg for næring 19.09.18.

Planen er utarbeidet i samråd med ei referansegruppe bestående av representanter fra, Trøndelag fylkeskommune, Norsk landbruksrådgiving Trøndelag, Mære landbruksskole, Skjetlein videregående skole, Trøndelag Bondelag, Sør- Trøndelag Bonde og småbrukarlag, Nord-Trøndelag Bonde og småbrukarlag, Tine, Rørosmeieriet, Økologisk Sør-Trøndelag, Økologisk Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Trøndelag. Ei arbeidsgruppe bestående av Trøndelag Fylkeskommune, Norsk landbruksrådgiving Trøndelag, Økologisk Sør-Trøndelag, Økologisk Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Trøndelag har sluttført arbeidet med handlingsplanen.

Planen består av en situasjonsbeskrivelse med statistikk og en tiltaksdel, der det er oppført hvem som er ansvarlig for gjennomføringen. Fylkesmannen vil koordinere og følge opp planen. Det vil bli et årlig møte med referansegruppa for oppsummering og rullering av tiltak.

Steinkjer, 17.juni 2020

2. Bakgrunn

Hensikten med utarbeidelse av en økologisk handlingsplan er å bidra til økt etterspørsel og produksjon av økologiske produkter i Trøndelag.

Landbrukspolitikken har fire overordnede mål: matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser. En viktig grunn til å videreutvikle økologisk jordbruk er at driftsformen vil bidra til å gjøre norsk jordbruk mer klima og miljøvennlig. I økologisk produksjon stilles det ekstra krav til miljø og dyrevelferd, og erfaringer og kunnskap kan overføres til det konvensjonelle jordbruket, som en «spydspissfunksjon».

Regjeringen la i 2018 fram Nasjonal strategi for økologisk jordbruk 2018-2030, og Regjeringens mål er å stimulere til økologisk produksjon som er etterspurt i markedet. Økologisk matproduksjon skal først og fremst bidra til at etterspørselen etter økologisk mat kan dekkes av norsk produksjon, noe som kan bidra til økt matmangfold og mulighet for næringsutvikling og verdiskaping. Økologisk jordbruk inngår også som en naturlig del av et mangfoldig og bærekraftig norsk jordbruk der FN's bærekraftsmål nr. 2: Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring og fremme bærekraftig landbruk, er særlig relevant som en overordnet føring for utvikling av det økologiske jordbruket. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

Tilstandsrapporten fra det internasjonale naturpanelet (IPBES) viser at tapet av naturmangfold akselerer og at dersom vi ikke gjør store endringer i hvordan vi forbruker naturressursene vil det være vanskelig å nå FN's bærekraftsmål med blant annet bekjempelse av fattigdom, sult og sykdom.

Landbruksdirektoratet rapport nr.19/2020 viser at produksjonen av de fleste økologiske jordbruksvarer gikk ned i 2019, og bare 4,2 prosent av jordbruksarealet er økologisk. Samtidig økte omsetningen, i storhusholdning og bakerier økte omsetningen med rundt 9 prosent. Alternative omsetningskanaler som REKO-ringer og andelslandbruk har også økt mye de siste årene.

2.1 Styringsdokumenter for utvikling av økologisk jordbruk:

Virksomhets - og økonomiinstruks 2020;

5.1.6.24 Videreutvikle økologisk jordbruk som en del av jordbruket

Tildelingsbrev 2020;

For å nå målene om økt verdiskaping og landbruk over hele landet, skal fylkesmannen i kraft av sin samlede landbruksfaglige kompetanse delta aktivt i samhandling med fylkeskommunen og partnerskapet for utvikling av landbruk og landbruksbaserte næringer. Økologisk landbruk er et av områdene som det pekes på som særlig viktig at partnerskapet følger opp.

Nasjonal strategi for økologisk jordbruk 2018-2030

Økologiprogram 2019-2030

Regionalt bygdeutviklingsprogram 2018-2022

Regionalt næringsprogram for landbruket i Trøndelag 2019-2022 (Trøndelag Fylkeskommune)

Nasjonal strategi for økologisk jordbruk 2018-2030

Vektlegger tre hovedområder:

1. **Kunnskap og kompetanse**
2. **Legge til rette for økologisk produksjon**
3. **Utvikling av en effektiv verdikjede**

2.2 Situasjonsbeskrivelse for økologisk produksjon i Trøndelag:

Trøndelag har gode forutsetninger for å bidra til å dekke etterspørselen etter økologisk mat. Fylket har en allsidig jordbruksproduksjon som muliggjør et godt vekstskifte, og det er god tilgang på husdyrgjødsel. Vi har dyktige produsenter, og en dyktig rådgivningstjeneste. Til tross for dette har både det økologiske arealet og antall dyr blitt redusert de senere årene. På landsbasis har arealet av økologiske grønnsaker økt, mens det også her har vært nedgang i Trøndelag. Se statistikk vedlegg.

Trøndelag er det fylket i landet med mest økologisk areal, og statistikk fra Landbruksdirektoratet viser det det i 2019 ble søkt om produksjonstilskudd på 94031 daa, hvorav 3108 daa er karensareal. Dette er en nedgang på 5937 daa fra 2018. Størsteparten av arealet er grovfôrareal, men det dyrkes også korn, og noe potet og grønnsaker. I Trøndelag er det mottak av økologisk korn hos Rindsem mølle, Verdal mølle og Melhus mølle. På Rindsem mølle produseres økologisk kraftfôr til drøv. Det knyttes bekymring til nedgangen i økologisk kornproduksjon i fylket. Størsteparten av grøntproduksjonen omsettes gjennom grossistene Bama og Coop, men det omsettes også gjennom andre omsetningskanaler som Reko-ringen.

Trøndelag er det fylket i landet med flest økologiske melkekyr, nesten 2 700 kyr i 2019. Dette er en nedgang på 114 dyr i forhold til året før. Det ble omsatt 28,7 mill. liter økologisk melk i 2019. Dette gav en anvendelsesgrad på 58 prosent, som er andel solgt som økologisk av den totale produksjonen av økologisk melk. Økologisk melk fra Rørosmeieriet utgjorde i 2019 omkring halvparten av all omsatt økologisk melk.

Styrking av beitebruken på natur-, kultur- og utmarksbeiter vil være et viktig klimatiltak ved at det er produksjon basert på lokale ressurser, det bidrar til å øke karbonbindingen, og samtidig hindrer uønsket gjengroing.

Figur 1. Areal og antall dyr ved ulike produksjoner i Trøndelag og i forhold til resten av landet

Antall/ andel i %	år	Ammekyr ant. dyr	Melkekyr - ant. dyr	Sau vinterfôra - ant. dyr	Grovfôr ant. daa.	Potet, grønnsaker, frukt og bær ant. daa.	Korn ant. daa.	Totalt ant. daa.
Økologisk antall Trøndelag	2019	963	2 681	9 436	79 844	428	12 817	94 031
	2011	948	3 315	7 242	99 639	573	27 615	150 106
Økologisk Landet	2019	4 171	7 873	41 913	32 3062	7411	68 817	401 865
	2011	4 177	8 954	36 727	37 5006	5209	81 965	531 108
Totalt antall Trøndelag	2019	16 385	45 808	104 244	1 153 951	22 218	447 330	1 625 483
	2011	11 265	50 154	73 929	1 097 363	22 897	484 741	1 606 894
Totalt antall Landet	2019	99 460	210 377	892 732	6 702 312	233 540	2 840 271	9 799 380
	2011	71 835	233 195	727 057	6 591 816	232 996	3 094 036	9 956 030
Andel økologisk Trøndelag %	2019	5,9 %	5,9 %	9 %	6,9 %	2 %	3,2 %	5,8 %
	2011	8,4 %	6,6 %	9,8 %	9,1 %	2,5 %	5,7 %	9,3 %
Andel økologisk Norge %	2019	4,2 %	3,7 %	4,7 %	5,8 %	3 %	2,3 %	4,2 %
	2011	5,8 %	3,8 %	5,1 %	5,6 %	2,2 %	2,6 %	5,3 %
Trøndersk andel øko. av landets produksjon	2019	23,0%	34,0%	22,5%	24,7%	5,8%	18,6%	23,4%

Kilde: Søknad om produksjonstilskudd 31.10.

Grovfôrareal er inkl. innmarksbeite, og karensareal er inkludert

3. Muligheter for økt produksjon og omsetning av økologiske landbruksvarer fra Trøndelag

Økt etterspørsel etter økologiske mat:

Landbruksdirektoratet sin rapport over omsetning og produksjon for 2018 viser til at det har vært en jevn vekst i omsetning av økologisk mat de senere årene. Til tross for en positiv utvikling utgjør økologisk mat bare ca to prosent av omsetningen i dagligvaremarkedet. I rapporten utarbeidet i 2019 framkommer det at det har vært en positiv salgsutvikling i storhusholdningsmarkedet, bakeriutsalg, REKO-ringer og andelslandbruk. Trøndelag bør utvikle både storskala og småskala økologisk produksjon, med tanke på leveranser til ulike marked.

Dagligvarehandelen rapporterer 19. juni 2020 om betydelig økovekst, og at omsetningsveksten for økologiske produkter er vesentlig høyere enn for totalmarkedet. En ny rapport fra Nielsen Norge viser at det ble omsatt økologiske produkter for 3,1 milliarder kroner i norske dagligvarebutikker de siste 52 ukene. Omsetningsveksten har vært på 7,3 prosent.

Mer informasjon om økologisk mat til forbruker:

Forbruksforskningsinstituttet SIFO har siden tidlig 2005 gjennomført årlige forbrukerundersøkelser. Kun tre prosent svarte at de alltid så etter økologiske produkter (2019), mens 15 prosent ofte kjøpte slik mat. Det er en svak økning blant de som svarer at de kjøper økologisk mat «noen ganger». Skal forbruket øke vesentlig må andelen som spiser og kjøper økologisk mat «ofte» eller «alltid», økes betraktelig.

I en undersøkelse utført av Medicom for Matmerk i juni 2017, vises det til at de viktigste grunnene til at forbrukere handler økologisk mat skyldes at de oppfatter at økologisk mat er mer miljøvennlig, mer naturlig og gir bedre dyrevelferd. Undersøkelsen viser også at mange har begrenset kunnskap om økologisk produksjon og er lite villige til å betale ekstra for økologiske produkter. Dette viser at det trengs mer opplysning om økologisk mat og produksjonsmåte. Matmerk, har fått et offentlig oppdrag, med å koordinere informasjon om økologisk mat, med forbrukerne som hovedmålgruppe.

Økologisk i offentlige innkjøp:

Både offentlige og private storhusholdninger kan spille en viktig rolle for å utvikle markedet for trøndersk og norskproduserte økologiske varer. Omsetning av økologiske varer i større volum kan bidra til økt forutsigbarhet for produsentene for å få avsetning av sine økologiske produkter. Å stille krav til lokal og norskprodusert økologisk mat ved offentlige anskaffelser er en måte myndigheter kan følge opp krav om økt bærekraft.

«Matvalget» hos DebioInfo har et nasjonalt oppdrag med å videreutvikle satsingen inn mot storhusholdning. Nofima mottar utviklingsmidler til produktutvikling, veiledningsbesøk, fagkurs og andre kompetansetiltak rettet mot matforedlingsbedrifter og storhusholdningskjøkken, som arbeider med økologisk mat.

Spydspissrolle:

Økologisk landbruk har en viktig rolle som pådriver/spydspiss for å gjøre norsk landbruk mer miljøvennlig og bærekraftig. En viktig grunn til å videreutvikle økologisk jordbruk er at driftsformen vil bidra til å gjøre norsk jordbruk mer miljøvennlig, ved at erfaringer og kunnskap kan overføres til det konvensjonelle jordbruket.

NLR har fått en utvidet rolle med å utvikle økologisk produksjon og koordinere faglige nettverk, for alle produksjoner. NLR skal samarbeide med Norsøk, Nibio og Debio info.

4. utfordringer for økt økologisk produksjon

God dyrkingspraksis og agronomisk kompetanse er avgjørende i og med at en ikke har de samme hjelpemidlene, som kjemiske plantevernmidler og kunstgjødsel, som konvensjonelle produsenter kan benytte.

Flere rapporter og undersøkelser peker på utfordringene ved økologisk produksjon.

Agronomi:

Økologisk produksjon har større agronomiske utfordringer enn konvensjonell produksjon. Utfordringene er blant annet knyttet til næringstilgang og ugrasproblematikk. Innen korn- og grønnsaksproduksjon er tilgang til arealer for vekstskifte også en flaskehals. God dyrkingspraksis og agronomisk kompetanse er avgjørende for å lykkes.

Kompetanse:

Økologiske produsent- og fagmiljø er ofte små eller også fraværende, noe som kan gjøre det ekstra utfordrende å legge om. Dette kan hindre samarbeid og utveksling av erfaringer og kunnskap om økologisk produksjon. Bygging av gode kompetansemiljø, utdanningsmuligheter og rådgiving er viktig for rekruttering av produsenter, samt å beholde eksisterende produsenter.

Lønnsomhet:

Mange produsenter opplever at det er knyttet større økonomisk risiko til økologisk drift på grunn av større variasjon i avlingsnivå, kvalitet, avsetningsmuligheter og pris. Stor variasjon i avlingsnivå og kvalitet og små volumer gir utfordringer knyttet blant annet til logistikk. Dette fører til høye omsetningskostnader og varierende avsetningsmuligheter. Dette kan også bidra til at prisen på enkelte økologiske varer blir spesielt høy, noe som igjen kan begrense etterspørselen. Samtidig er det bønder som har lagt om til økologisk produksjon på grunn av bedre økonomi (Agri analyse).

Anvendelsesgrad:

Det er også en utfordring at ikke alt som produseres som økologisk blir solgt som økologisk vare. En hovedutfordring i salg av økologisk kjøtt er å få omsatt alle deler av dyret som økologisk. I dag er det et visst utvalg av økologiske stykningsdeler, men lite bearbeidet kjøtt og økologiske ferdigprodukter på markedet. Mottak og bearbeiding av økologisk melk foregår på spesifikke meieranlegg, og transportavstand og hensyn til rasjonell logistikk gjør at ikke all økologisk melkeråvare kan anvendes som økologisk.

Dialogforum:

Et av de sentrale grepene i den Nasjonale strategien for økologisk jordbruk 2018-2030 er opprettelse av dialogforum. Dette forumet består av aktører i verdikjeden, og målet er å skape et velfungerende marked for økologisk produksjon.

Største utfordringene ved økologisk produksjon: (Agri analyse)

- Å bekjempe ugras
- Økonomi
- Tilgang på gjødsel
- Usikker markedsadgang

Viktigste tiltak for å øke omsetningen av økologiske produkter (Agri analyse)

- Økt kunnskap om økologisk drift og produkter hos forbruker
- Økt fokus på miljøfordelene ved økologiske produkter
- Statlige mål om norsk økologisk forbruk i offentlig storkjøkken

Regelverk:

Regelverket for økologisk produksjon oppfattes av mange som komplisert og i for liten grad tilpasset norske forhold, og som uforutsigbart med hensyn til endringer.

Forslag til nytt regelverk har vært på høring, og her fremmes en del endringer som kan gi utfordringer for norsk økologisk produksjon. Eksempler på dette er krav om økt andel egenprodusert fôr, innskjerping av krav til økologisk dyremateriale, frø og formeringsmateriale og forbud mot dyrking i avgrenset medium i veksthus.

De foreslåtte endringene innebærer blant annet behov for økning av produksjon av norsk økologisk korn. Det er også behov for økt produksjon av proteinvekster.

5. Mål, innsatsområder og tiltak

I Nasjonal strategi for økologisk jordbruk 2018-2030 legger Regjeringen til grunn at utviklingen av økologisk produksjon og forbruk må skje med utgangspunkt i markedet og etterspørselen etter økologiske produkter. Økologisk matproduksjon skal først og fremst bidra til at etterspørselen etter økologisk mat skal dekkes av norsk produksjon så langt det er mulig, og Trøndelag bør bidra til å dekke økt etterspørsel.

Arbeidsgruppa ble enig om at det var viktig å ha innsatsområde for både å øke forbruket og å øke produksjonen. For å bidra til økt etterspørsel og produksjon retter tiltakene i planen seg mot ulike målgrupper. Tiltakene går på kompetanse både til forbrukere og produsenter, omdømmebygging, mobilisering og rekruttering, og økt produktspekter.

Listen over tiltak er ikke uttømmende. Dette er tiltak som arbeidsgruppa har løftet fram, og som den mener er realistisk å få gjennomført. Handlingsplanen blir gjeldende for 5 år, men Fylkesmannen vil følge opp handlingsplanen gjennom innkalling til årlige møter for oppsummering og rullering av tiltak.

Hovedmål:

Trøndelag mer økologisk

Hoved innsatsområder for økologisk satsing i Trøndelag:

1. Øke etterspørselen/markedet av økologisk mat
2. Øke trøndersk produksjon av økologisk mat

Mål: Øke etterspørselen/ markedet av økologisk mat

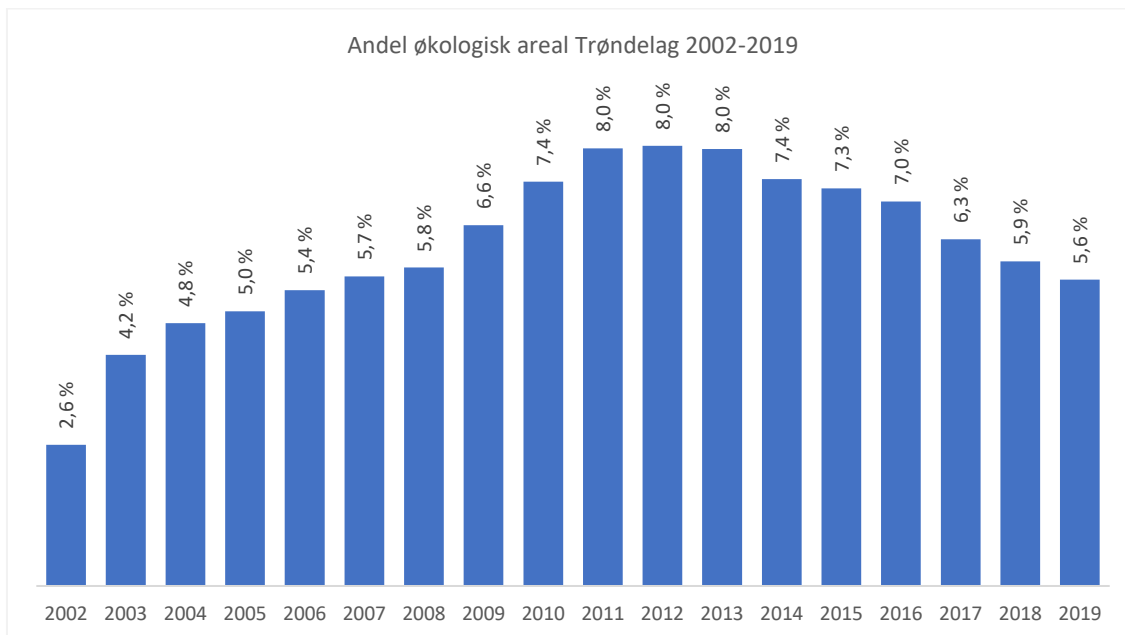
Målgruppe	Tiltak	Ansvar
Forbrukere	Økouka 2020 Kunnskapsformidling om økologisk mat og produksjon	Økologisk Nord- og Sør-Trøndelag (i samarbeid med andre aktører)
	Trøndersk matfestival 2020 Stand i samarbeid med produsenter. Informasjon ut til publikum	Økologisk Nord- og Sør-Trøndelag
Offentlige kantiner, storkjøkken, restaurant og serveringsbedrifter	Mål om å øke andel økologisk mat i offentlige kantiner. <ul style="list-style-type: none"> • Bestille lokal økologisk mat til konferanser og møter. • Alle videregående skoler i Trøndelag skal Miljøfyrtårn sertifiseres, sertifiseringen krever minst 15% økologisk mat i kantine. • Gi innspill til kommunenes klima og energiplaner om økologisk mat. 	Trøndelag fylkeskommune Fylkesmannen i Trøndelag
	Kompetanseheving på økologisk mat <ul style="list-style-type: none"> - Debio Info ved Matvalget, skal gi veiledning til private og offentlige virksomheter som ønsker økologisk mat på menyen. https://www.matvalget.no/ - Nofima har fått en rolle som nasjonal kompetanse- og ressursaktør innen foredling, produktutvikling og servering av økologisk mat. https://nofima.no/program/okologiprogrammet/ - Samarbeid med Matglede korpset 	Matnavet Mære Skolene Debio Info ved Matvalget Nofima
	Matmanifestet. Det trønderske matmanifestet skal skape merverdi ved å bevare, styrke og videreutvikle trøndersk matproduksjon og matkultur gjennom å bevisstgjøre enkeltmennesker, organisasjoner og bedrifter. Det trønderske matmanifestet skal skape stolthet og identitet. Økologisk må med.	Oi Bedrifter i Trøndelag
Detaljst	Demo i butikk av økologiske produkt	Økologisk Norge

Mål: Øke trøndersk produksjon av økologisk mat

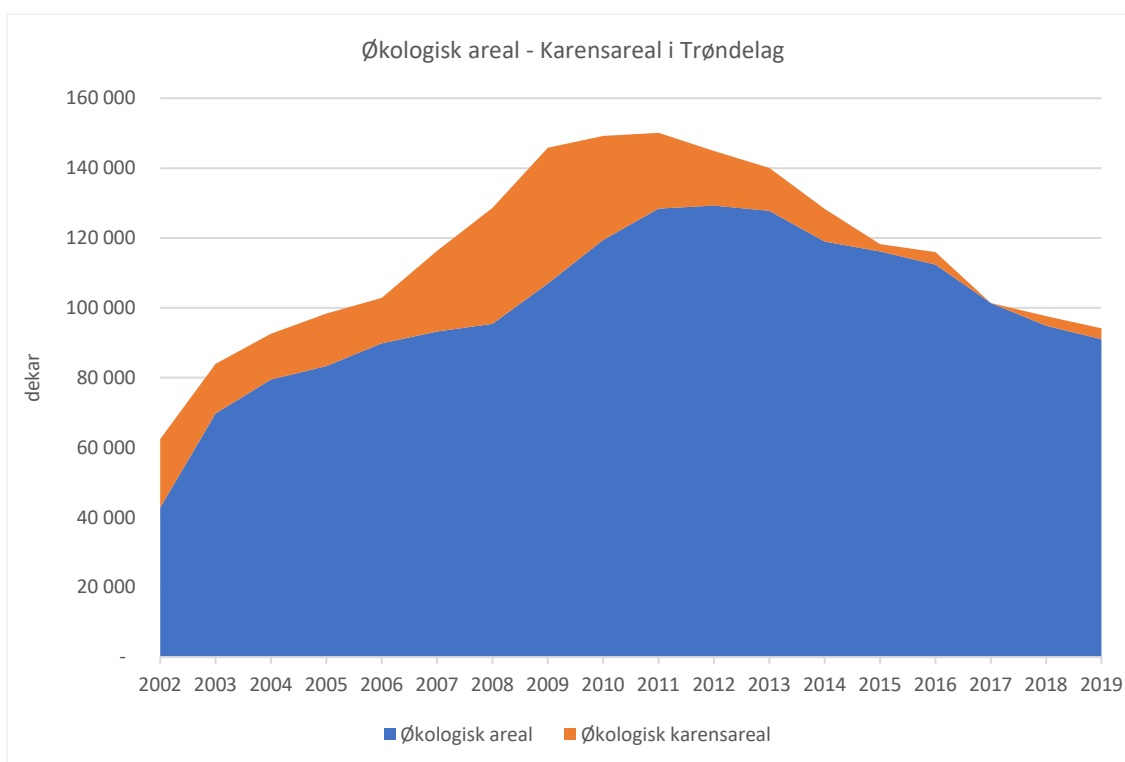
Målgruppe	Tiltak	Ansvar
Produsenter	Rekruttere og øke kompetansen om økologisk produksjon. <ul style="list-style-type: none"> - Økologisk førsteråd til alle ny overdratte gårdsbruk - Tilbud til produsenter med salg til REKO-ring (Be kommunene om hjelp til å nå ut til nye produsenter)	NLR mfl.
	Erfaringsgrupper med både konvensjonelle og økologiske produsenter, der også økologisk vektlegges.	NLR
	Mentorordning, fersk bonde gjør en formell avtale med en erfaren kollega om å bistå som diskusjonspartner i drifta gjennom ett år. Alle mentorpar blir tilknyttet en regionkontakt i NLR. Søknadsfrist	Søknad, med søknadsfrist går gjennom NLR
	Et utdanningstilbud for rekruttering av økologiske produsenter. <ul style="list-style-type: none"> - Videregående opplæring (5 timers kurs) - Voksenagronomen - Naturbruksskolene må prioritere økologisk landbruk i sitt fagtilbud - Nasjonalt tilbud er under utvikling, naturbruksskolene kan få ca. to undervisningstimer fra en rådgiver fra NLR og en økobonde som forteller om sin økologiske produksjon. Tilbudet vil gjelde alle plante- og husdyrproduksjoner» - Kompetansebygging til lærere 	Fylkeskommunen, naturbruksskolene (RK midler og Nasjonale tilretteleggingsmidler) NLR
	Kurstilbud	NLR Naturbruksskolene Bondelaget Felleskjøpet
	Økologisk melk bør være tema i prosjekt «Velg Melk». Et satsingsprosjekt for små- og mellomstore melkebruk i Trøndelag». Ekstensivering/lavere ytelse bør løftes som en mulig strategi for noen produsenter.	Fylkesmannen i Trøndelag
	Rørosmeieriet tilbyr omleggingsstøtte og merpris for lokal, økologisk melk. Rørosmeieriet trenger økt volum av lokal melkeråvare,	Rørosmeieriet
	Bynært grønt på Skjetlein 2020-2023.	Grønt kompetansesenter, Skjetlein

	Prosjektet har som målsetning å bidra til økt produksjon og omsetning av potet, grønnsaker, frukt bær og urter fra det bynære landbruket. Og Skjetlein vil utvikle en kompetansearena for frukt- og grøntsektoren i markedsregion Trondheim.	
	Markedshageprosjekt 2020-2021. Prosjektet skal øke lokal og økologisk grøntproduksjon	FMTL, NLR og Voll gård
	Beholde økoprodusenter ved å kartlegges hva produsenter trenger av støtte? Ta direkte kontakt med produsenter	NLR
	Løfte fram gode økoprodusenter gjennom prisen Årets Økobonde	Fylkesmannen
	Klimakalkulator for å redusere klimaavtrykk på gårdsnivå. Teste på noen økobruk i Trøndelag	Tine og NLR
	Prosjekt karbonbinding, økt jordfruktbarhet og avlinger Utprøving på alle naturbrukskolene i Trøndelag (kompostering, karbonbinding i jord)	Fylkeskommunen i Trøndelag Naturbrukskolene NLR
	Økologisk produksjon inn i Vekstskifteprosjektet Grønnsaker, korn og gras er inn i prosjektet	NLR
	Økologisk må bli en del av lokalmatsatsinga. Bevisstgjøring av leverandører til REKO-ringer, andelslandbruk, Bondens marked og restauranter på fordeler og muligheter med satsing på økologisk produksjon. Opplæring i salg og marked	Matnavet Mære Matmerk Nofima
	Øke produksjonen av råvarer til produksjon av økologisk kraftfôr i regionen <ul style="list-style-type: none"> - Vekstskifteprosjektet- vekstskifte gras og korn - Kompetanse rådgiving, ugrasstrategi, næringsforsyning - Utprøving av proteinvekster, ertter og åkerbønner - Innspill til jordbruksforhandlinger angående økning av pris på økologisk korn 	NLR FMTL
Foredlere	Øke produktmangfoldet, utvikle produkter Mer av frysede økologiske kjøttprodukt, samarbeide med lokale kjøttbedrifter Økologisk ost og yoghurt, samarbeide med lokale osteprodusenter Få opp et prosjekt på ost. Og et på kjøtt. (NOFIMA mottar tilskudd til utviklingstiltak innen økologisk landbruk, og skal bidra til økning i bredde, volum og kvalitet av tilgjengelige økologiske matprodukter i alle omsetningsledd. Produktutvikling, veiledningsbesøk, fagkurs og andre kompetansetiltak)	Matnavet i samarbeid med Nofima

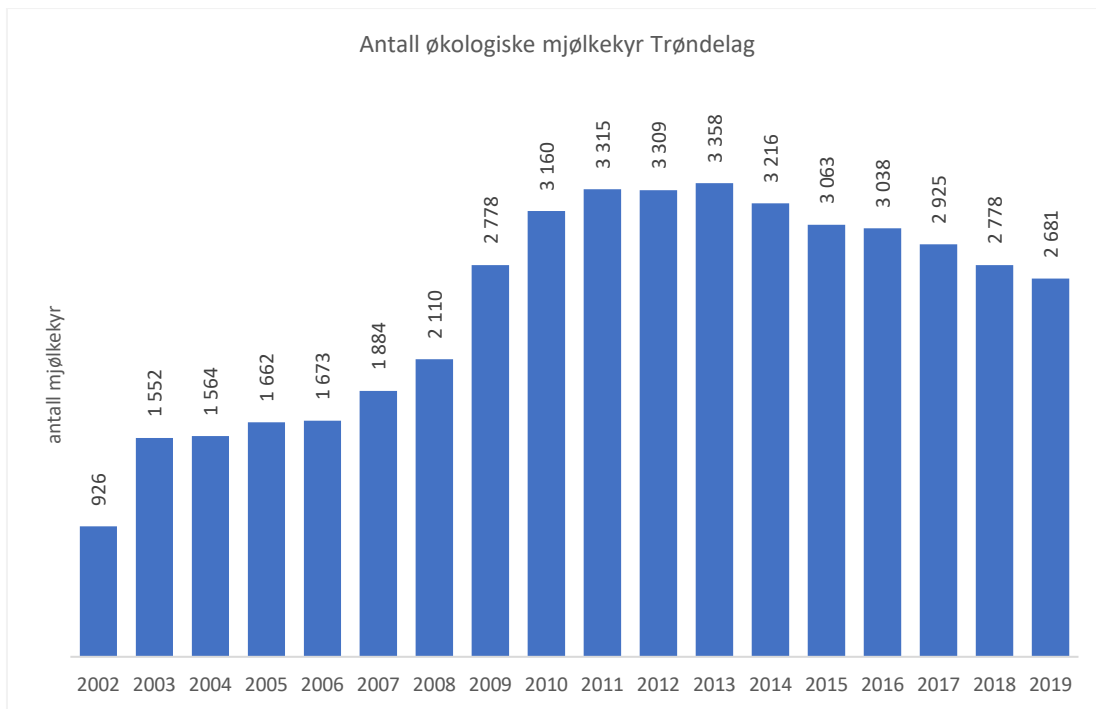
6. VEDLEGG: Statistikk og kart

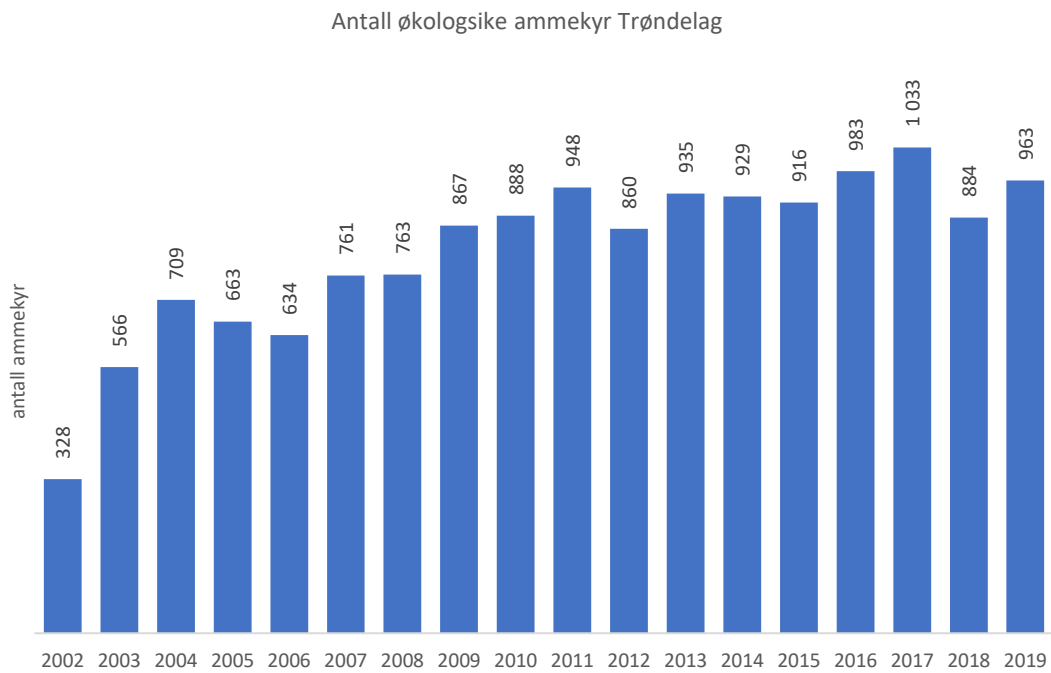
Figur 1. Andel økologisk areal av totalt dyrket areal i Trøndelag, 2002-2019. Kilde Landbruksdirektoratet

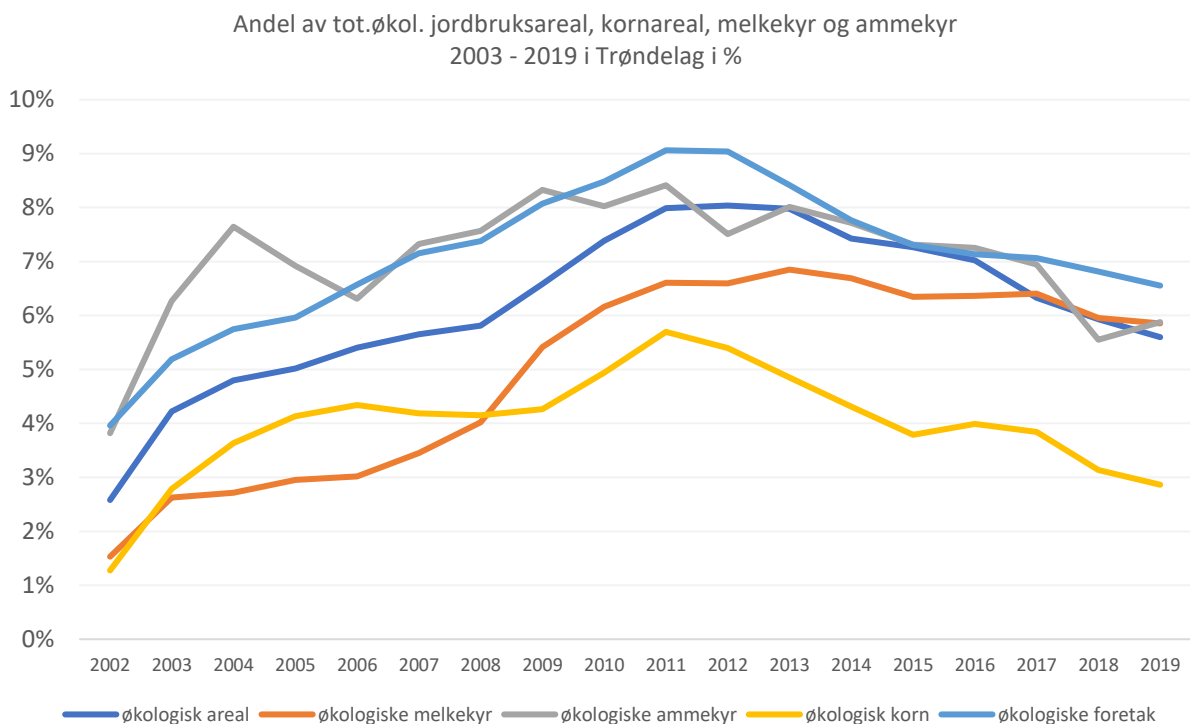
Figur 2. Økologisk areal og karensareal i Trøndelag, 2002-2019. Kilde Landbruksdirektoratet

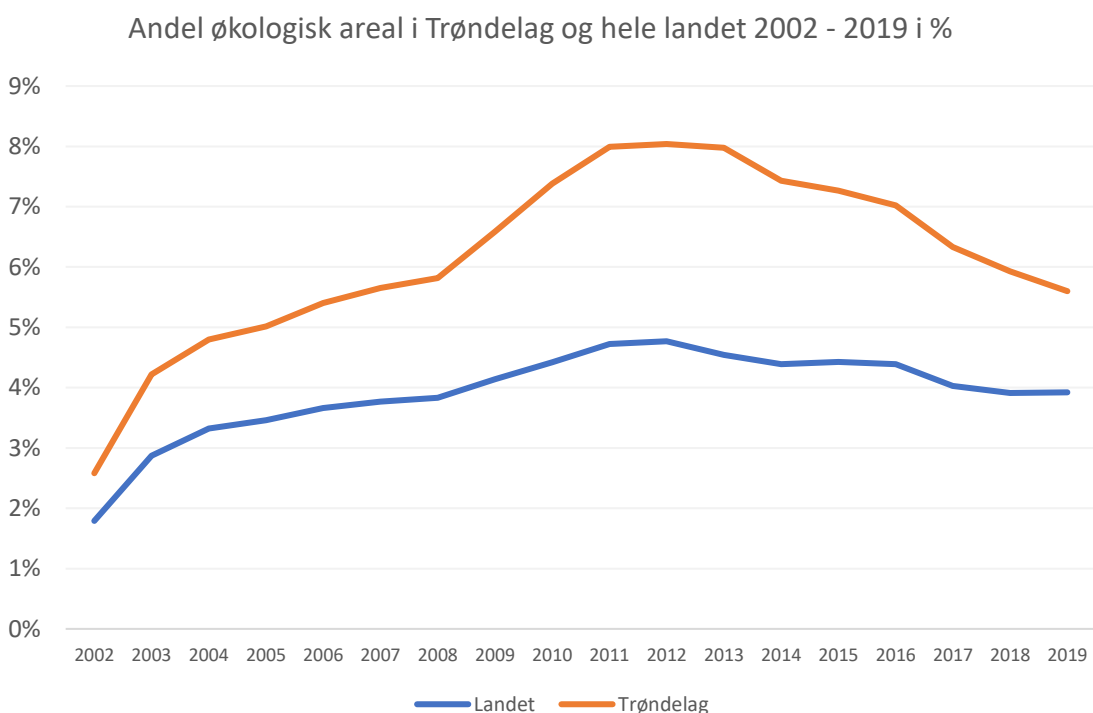
Figur 3. Antall økologiske mjølkekyr i Trøndelag, 2002-2019. Kilde Landbruksdirektoratet

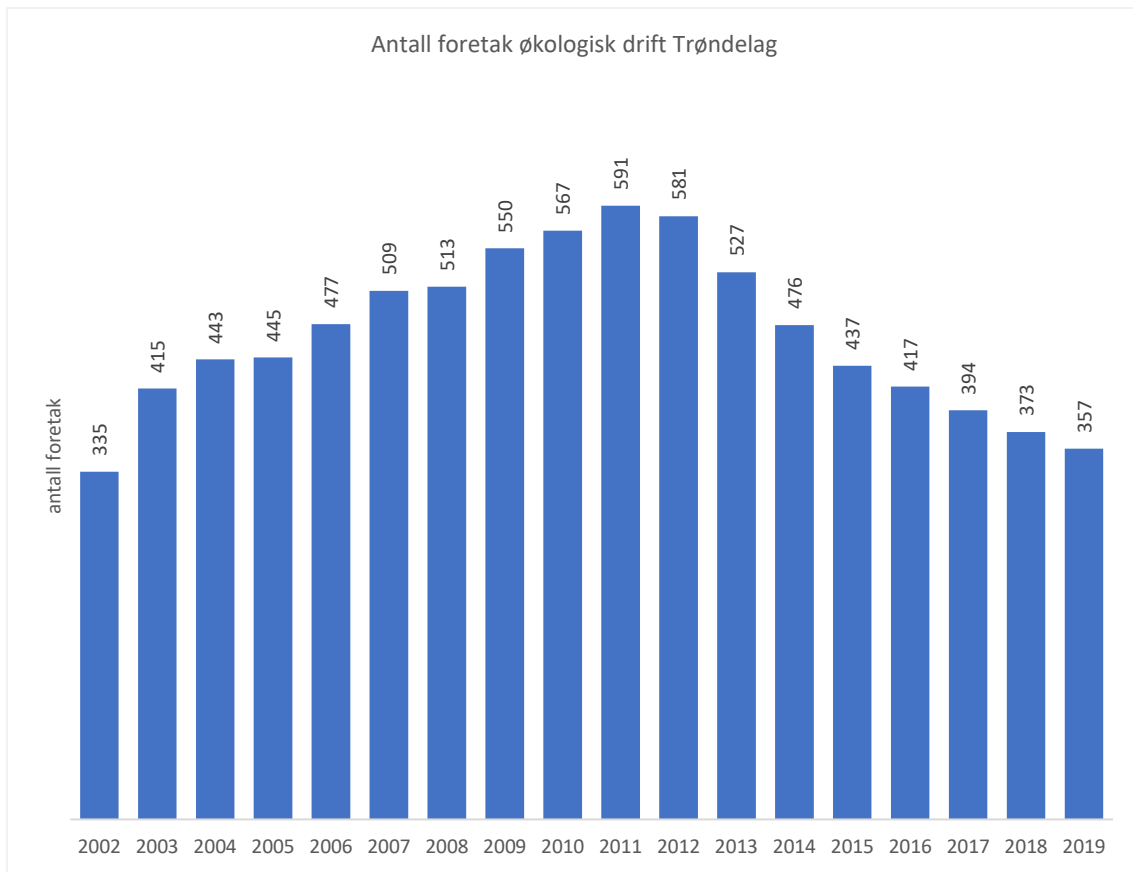
Figur 4. Antall økologiske mjølkekyr i Trøndelag, 2002-2019. Kilde Landbruksdirektoratet

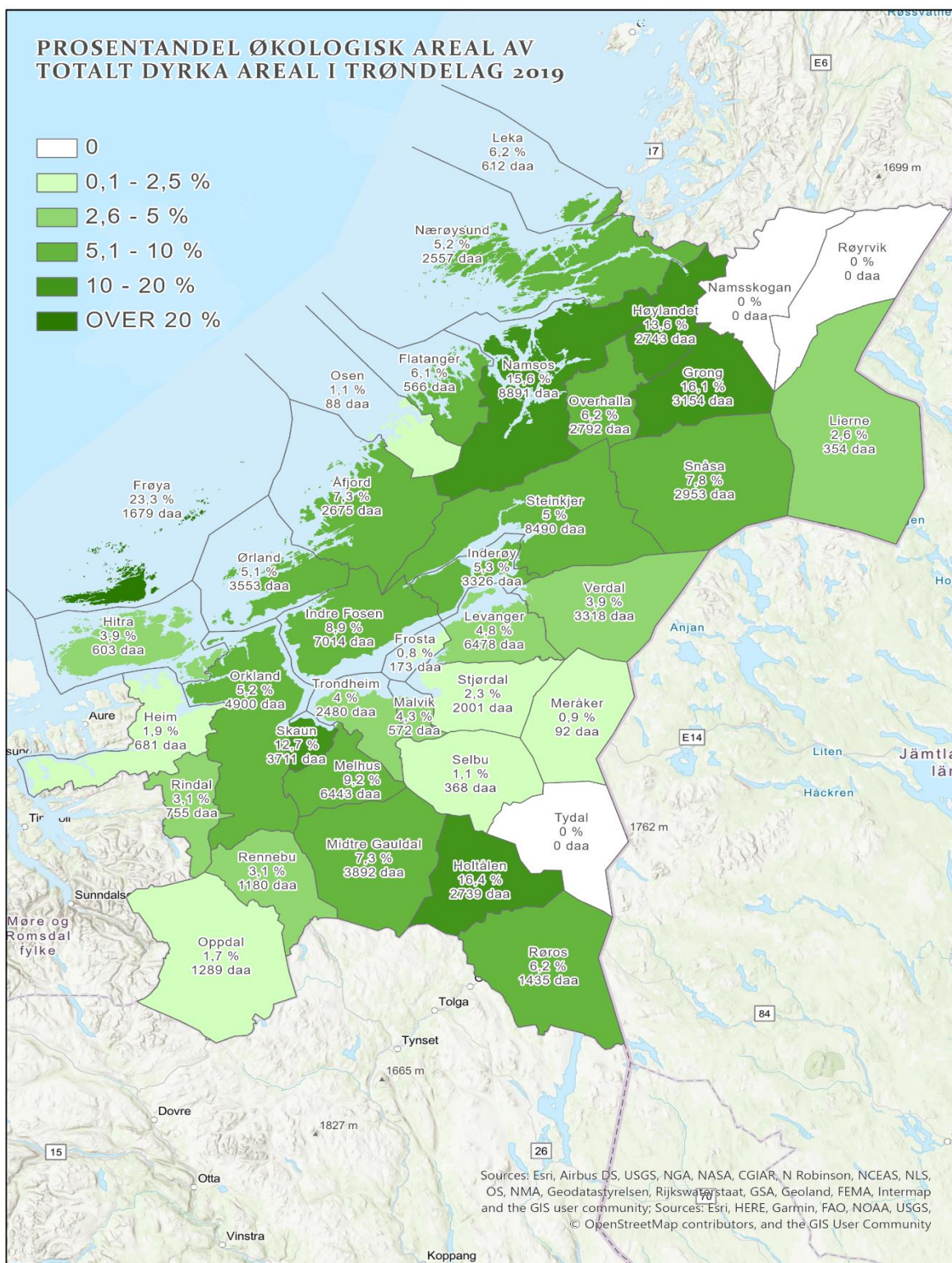
Figur 5. Andel økologiske produksjon i Trøndelag, 2002-2019. Kilde Landbruksdirektoratet

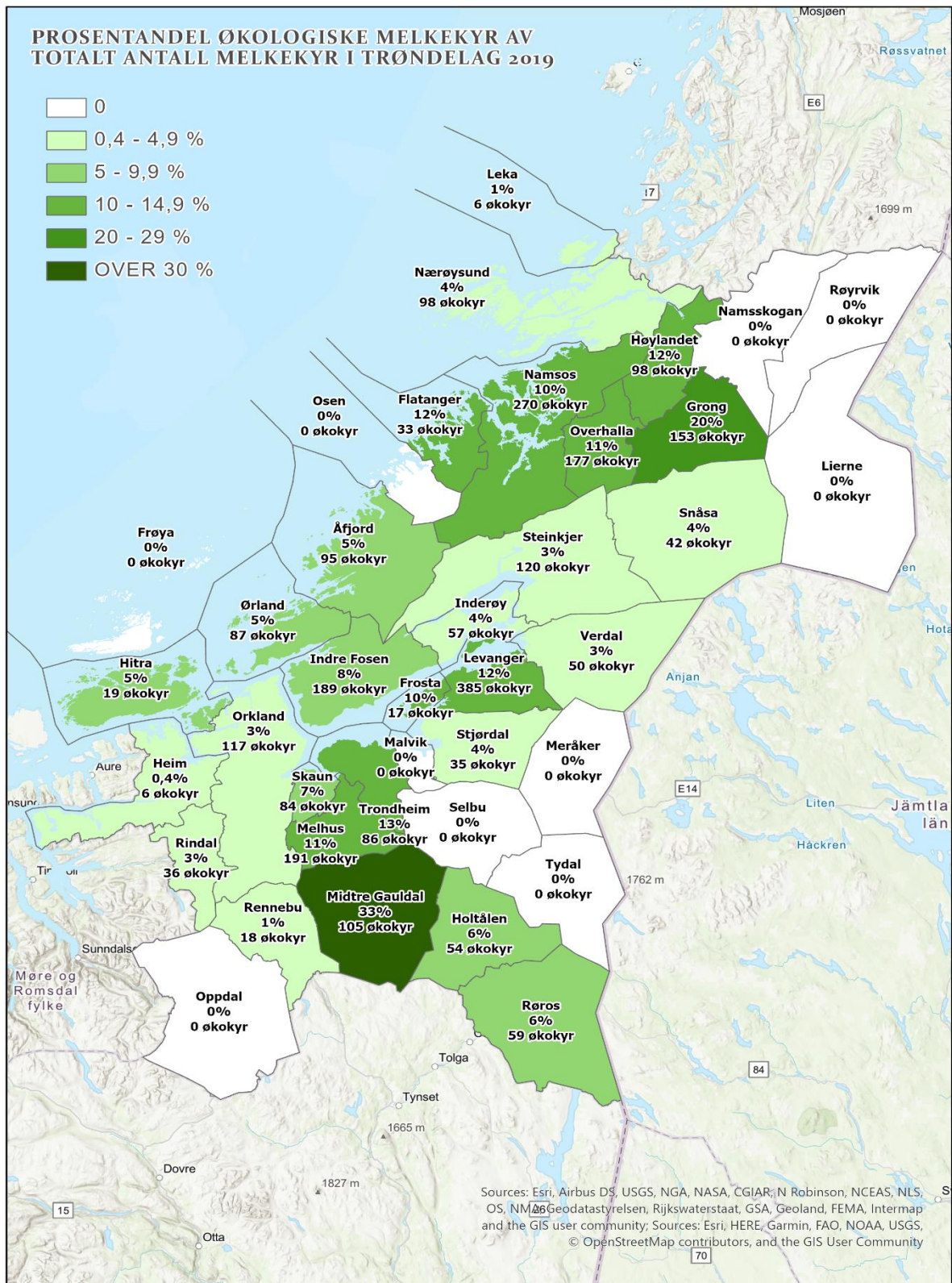
Figur 6. Andel økologisk areal i Trøndelag sammenlignet med hele landet, 2002-2019. Kilde Landbruksdirektoratet

Figur 7. Utvikling av antall økologiske foretak i Trøndelag, 2002-2019. Kilde Landbruksdirektoratet

Figur 8. Kartet viser prosent økologisk areal av totalt dyrka areal i kommunene i Trøndelag i 2019 og antall økologisk areal. I kartet er det kommunestrukturen pr 1.01 .2020 som presenteres, og for kommuner som ble slått sammen i 2020, er det det sammenslåtte arealet som framkommer i kartet. Kilde Landbruksdirektoratet, produksjonstilskudd pr 31.10.19

Figur 9. Kartet viser prosent økologiske melkekyr av totalt antall melkekyr i kommunene i Trøndelag i 2019. I kartet er det kommunestrukturen pr 1.01.2020 som presenteres, og for kommuner som ble slått sammen i 2020, viser kartet sammenslått antall som framkommer i kartet. Kilde Landbruksdirektoratet, produksjonstilskudd pr 31.10.19

7. Referanser:

Produksjon og omsetning av økologiske landbruksvarer. Rapport for 2018, rapport 17/2019

Produksjon og omsetning av økologiske landbruksvarer. Tillegg til rapport nr. 17/2019

Produksjon og omsetning av økologiske landbruksvarer. Rapport for 2019, rapport 19/2020

Bidrag til strategi for økologisk jordbruk, notat fra arbeidsgruppe Dokument nr. 12/2018

Flere økologiske bønder? – hva mener bonden, Agri analyse Rapport 9-2019

Nasjonal strategi for økologisk jordbruk 2018-2030